Выходить у Львовѣ що дня (кромъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація вôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Франціоканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франковані.

Рекламаціи неопечатані вôльні ôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 150. | Нинѣ: гр. Томы и М. рим. Винкент. | Завтра: Прокопія вм. Илиѣ, Чес. | Второкъ 7 (19 липня) 1892. | Всхôдъ сонця 4 г 22 м., заходъ 7 г 50 м. Баром. 759 терм. + 23·8° + 14 0°. | Рôкъ II.

Якій ладъ повиненъ бути въ кождôй громадѣ?

(Конець.)

Дальшî точки, якî уважає п. Нагôрный за важнî для доброго упорядкованя громадъ, суть:

9. Дôмъ громадскій, де бы мѣстили ся всѣ товариства, канцелярія громадска та крамниця. Нехай бы вже разъ пропавъ звычай — згромаджувати ся въ коршмѣ! (Плянъ такого дому громадского умѣстивъ п. Нагôрный въ „Батькôвщинѣ“ за рôкъ 1890). Церковь, школа и дôмъ громадскій були бы видными ознаками поряднои и розумнои громады.

10. Цегольня громадска, въ котрôй выроблювано бы цеглу на будынки господарскî. Дерево стає що разъ рѣдше, а мурованый будынокъ тревальшій, вôдъ огню певнѣйшій, и асекурація его дешевша. Заложене такои цегольнѣ въ громадѣ оплатилось бы въ однôмъ роцѣ, а дальшî доходы служили бы на покрытє выдатковъ громадскихъ, якъ на будову школы, церкви и т. п. Черезъ заложенє цеголень громадскихъ села нашî въ короткôмъ часѣ выглядали бы якъ мѣсточка. Надѣємо ся, що й тою справою займе ся наше асекурацiйне товариство „Днѣстеръ“.

11. Млынъ громадскій, чи то водный, де есть вода, чи кератовый, чи вѣтракъ, все одно, абы тôлько бувъ громадскій млынъ, щобы люде не потребували тратити часъ ѣздженємъ по жидôвскихъ млынахъ та не розсыпали тамъ своеи працѣ.

12. Свôй власный ремѣсникъ, якъ коваль, швець, колодѣй и т. д. повиненъ бути въ кождôй громадѣ, а де его нема, тамъ повинна громада пôдпомогчи молодымъ безгрунтовымъ людямъ, абы ремѣсла вывчили ся, такъ, якъ пôдпомагає край грошемъ публичнымъ тыхъ, що ѣдуть до Львова або до Вѣдня учити ся всякого ремѣсла. На що має хто чужій тягнути зъ насъ грошѣ, коли свôй чоловѣкъ потрафить то само, що й тамтой, тôлько пôдпоможѣмъ ему троха!

13. Всякі публичні подприємства, якъ шутроване дорôгъ, реґуляціи рѣкъ и т. д.; дальше аренды н. пр. рогачки и т. п., повиннî громады брати въ свои руки и не допускати, абы чужî пôдприємцѣ працею громадянъ збивали собѣ маєтки. Нашî ґазеты повиннî розписуванє такихъ роботъ оповѣщувати, абы люде знали, коли и де можна дôстати яку роботу або аренду.

14. Въ кождôй громадѣ повиннî бути всюды добрî дороги, бо при злыхъ дорогахъ на худобѣ бôльше тратить ся, нѣжь направа дороги коштує.

15. Братя селяне! Не заводѣть у себе моднои мѣскои одежѣ, але убирайте ся такъ, якъ батьки вашî, въ матеріи свого власного выробу. Убраня вашî зъ домашнои матеріѣ тревальшî, якъ жидôвска тандита, котра богато коштує а скоро нищить ся. Мода въ убраняхъ по мѣстахъ не одного загнала въ довги або въ могилу, длятого мода нехай вамъ буде незнаною, а шануйте свое и дорожѣть нимъ!

16. Грунтовый господарь не повиненъ ходити на заробôтки. Правда, податки и всяка инша драча неразъ тисне господаря, але вôнъ не заробить на чужôмъ ланѣ тôлько, кôлько стратить на своѣй нивцѣ черезъ те, що спѣшить на ланъ чужій, а свого добре не обробить. Земля, абы яка, уродить добре, коли єѣ добре обробити, — она вынагородить працю лѣпше, нѣжь той чужій, у котрого працюєсь цѣлый день за кôлька крейцарѣвъ. „Товариство власна помôчь“ повинно прийти господареви зъ поратункомъ на першій рôкъ, коли переставъ по заробôткахъ ходити а коло своеи нивки пильнѣйше працювати, — на другій рôкъ ему помочи вже не буде треба, бо нивка его зародить и страту, яку мавъ, зверне въ першôмъ роцѣ.

17. Громада не повинна допускати до того, абы чужî люде закупували въ лихварскій способъ ґрунты громадянъ, але повинна старати ся — або помочи бѣдоласѣ выйти зъ бѣды, або купити ґрунтъ на власнôсть громады. Тажь „громада великій чоловѣкъ“! Такимъ чиномъ она не допустить лихваря-пявки въ село и може прийти до значного майна, зъ котрого можна буде оплачувати не тôлько выдатки громадскî, але й податки за громадянъ.

18. Взагалѣ повинна громада старатись о то, абы въ село бôльше добра вплывало нѣжь зъ него вôдплывало.

Заведѣмъ бодай тое въ громадахъ, а побачимо, що буде намъ лучше! Не нарѣкаймо на лиху нашу долю, — не ждѣмъ, але трудѣмъ ся, бо тôлько то будемо мати, що самî своимъ трудомъ собѣ здобудемо.

Зъ осель холеры въ Россіи.*)

I.

Баку, его околиця и климатъ. — Дещо зъ исторіѣ мѣста.—Теперѣшне Баку.— Вѣчный огонь. — Нафта и промыслъ нафтовый въ Баку. — Нехарнôсть въ мѣстѣ и бракъ воды до питя. — Холера въ Баку.

Скоро лишь рознесла ся перша вѣсть, що въ Персіи выбухла холера, можна було сподѣвати ся, що она перенесе ся зъ вôдтамъ и до Россіѣ, ба, хто знає россійскî вôдносины, мôгъ наперéдъ сказати, що ся страшна пошесть выбухне або въ Баку або въ Астраханѣ, въ мѣстахъ, що суть найдогôднѣйшими осередками до ширеня всякихъ пошестей. Длячого то? — побачимо понизше. И въ самôмъ дѣлѣ; першî выпадки холеры въ Россіи появили ся въ Баку. Були вже вправдѣ передъ тымъ выпадки холеры въ россійскôй Азіи, але тыхъ не беремо тутъ въ рахубу, а хочь и Баку зачисляєсь ґеоґрафічно ще до Азіѣ, то всежь таки звязь его зъ европейскою Россією и взагалѣ зъ Европою есть такъ тѣсна, що выбухъ въ нѣмъ холеры треба конче уважати вже за початокъ холеры въ Европѣ. То доказали навѣть самî факты; холера поступала зъ вôдси етапами то до Астрахану, Царицына и Саратова, то до Тифліса и Батума, а въ дальшôмъ ходѣ пустилась вже навѣть, якъ кажуть, до Москвы и Одесы. Не вôдъ рѣчи, думаємо, буде приглянутись симъ осередкамъ холеры, позаякъ суть то мѣста пôдъ многими взглядами дуже цѣкавî и важнî, а мимо того мало що о нихъ знає ся. Зачнемо отже вôдъ славного Баку.

На апшеронськôмъ пôвостровѣ, що выходить довгимъ клиномъ въ Каспійске море и есть якъ бы продовженємъ кавказкихъ горъ, лежить на полудневôмъ его березѣ, надъ досыть просторымъ заливомъ звѣстне зъ давенъ давна колись татарске мѣсто Баку. Хто ѣде зелѣзницею въ Тифлису на всхôдъ, може вже на шѣсть годинъ дороги передъ Баку добачити дивну будову землѣ. Вже поза Варварою надъ рѣкою Кура, починають ся дуже монотоннî степы, поперерыванî то бôльшими то меншими высохлыми горбами намуловыми, а денеде виднѣють ся солонî озера, котрыхъ береги иногдѣ, особливо лѣтною порою, коли сонце припѣкає, бѣлѣють ся, якъ колибъ вкрытî снѣгомъ. То покрывая ихъ сôль, котра осѣла на земли въ видѣ дрôбненькихъ кришталикôвъ, коли тепло сонця выпарувало воду. Дуже часто стрѣчає ся вже въ сихъ сторонахъ нафту въ степовôмъ пѣску, котра збирає ся иногдѣ въ маленькî нафтовî калабанѣ. Коло Аяту скручує зелѣзниця на пôвнôчнôй всхôдъ; высокî горбы закрывають дальшій видъ на Каспійске море, а незадовго скручує ся коло копалень въ Балаханахъ и приѣздже ся на дворець въ Баку саме пôдъ ту часть мѣста, що зве ся „чорный гôродъ“.

Положенє мѣста есть дуже догôдне. Оно положене 16 метровъ высше якъ поверхня Чорного моря, а около 10 метрôвъ высше надъ моремъ Каспійскимъ, розкинулось надъ обширнымъ заливомъ, котрый творить дуже догôдну пристань для кораблѣвъ; хочь бы й яка була буря, кораблѣ тутъ безпечнî. Климатъ тутъ не то теплый, але навѣть горячій, дощу мало а морозу хочь бы и зимовою порою нѣколи нема. За то вѣють тутъ цѣлый рôкъ страшеннî вѣтры то зъ пôвночи, то зô всходу, то зъ полудня; причиною того есть, що доокола мѣста якъ далеко и широко око засягне, нема нѣгдѣ лѣсôвъ, хиба лишь денеде малî корчѣ.

Початокъ сего мѣста сягає въ глубоку старину. Оповѣдають, що его мавъ заложити ще Александеръ, великій король Македонскій, коли ходивъ противъ Персôвъ. На певно однакожь повстало оно въ шестôмъ столѣтю по Христѣ, вôдтакъ дôстало ся въ руки Арабôвъ, опôсля перейшло въ руки Татарôвъ, вôдъ сихъ зновъ въ 1509 до Персôвъ, а опôсля до Туркôвъ, ажъ шахъ Аббасъ I. знову его вôдобравъ Туркамъ. Въ липню 1723 р. пôддало ся Баку Россіянамъ, але тî по мирѣ въ Персією въ 1735 р. вôддали его зновъ Персамъ. Пôзнѣйше завоювали були Баку кавкаскî на-

*) Пôсля описôвъ О. Бруннера, Б. Штерна, Г. Ельха и др.

Переглядъ політичный.

На суботнѣшнôмъ засѣданю Палаты пословъ ухвалено арт. I. закона монетарного о заведеню валюты золотои въ поименнôмъ голосованю 175 голосами противъ 84. Внесене меншости, котрого боронивъ пос. Кайцль, а котре звучало: „Будуть выбивати ся золотû монеты, котрыхъ рахунковою одиницею есть корона“ — упало.

Въ кругахъ парляментарныхъ есть загальне переконане, що до четверга будуть ухваленû всѣ предложеня валютовû въ третôмъ читаню. Зачувати, що президія Палаты пословъ хоче на вечѣрне засѣдане въ четверъ поставити выбôръ членôвъ до спôльныхъ Делеґацій. Тымъ выборомъ закôнчилась бы и сегорôчна лѣтна сесія парляментарна.

Въ угорской Палатѣ пословъ ухвалено въ суботу предложеня валютовû въ третôмъ читаню и передано ихъ Палатѣ панôвъ.

Холера въ Россіи ширить ся чимъ разъ дальше и суне ся зъ однои стороны па пôвнôчь вздовжь Волги, де дôйшла вже до Казаня, а зъ другои стороны иде на полудневый захôдъ, де зъ великою силою выступае надъ Дономъ, въ Ростовѣ и Азовѣ. Правительство не въ силѣ нѣчого вдѣяти, не въ силѣ спинити сеи страшнои пошести. Въ кругахъ правительственныхъ побоюють ся того дуже, щобы не повторились и въ другихъ сторонахъ подôбнû розрухи якъ въ Астрахани и Саратовѣ.

„Свѣтъ“ потує вѣсть, шо правительство постановило вôдобрати селянамъ право шинкувати горѣвкою и при сѣй нагодѣ пôдносить, що въ Россіи есть 150.000 шинкôвъ, а лишь 30.000 шкôлъ; народъ выдае рôчно 629 міліонôвъ рублѣвъ на горѣвку.

Станъ здоровля міністра Гірса погôршае ся чимъ разъ бôльше Міністеръ Вышнеградскій мае нинѣ вернути до Петербурга.

Выборы въ Анґліи выходять чимъ разъ бôльше въ користь ґлядстонистôвъ и они мають нинѣ вже забезпечену бôльшôсть. Одно лишь есть для нихъ некористне, а то, що та бôльшôсть естъ непевна, бо неодностайна. Міністеръ и проводиръ палаты пословъ розбиравъ оногды значѣне ґлядстонôвской бôльшости въ парляментѣ для Анґліѣ и сказавъ, що вôнъ еѣ въ справахъ внутрѣшныхъ зовсѣмъ не лякае ся: небезпечною може она стати ся лишь для політики заграничнои.

Пôсля „Мал. Нов.“ настало мѣжь сербскими реґентами непорозумѣне що до выбору третого реґента на мѣсце помершого реґ. Протича. Бѣломарковичь хоче, щобы розвязати скупштину и покликати ліберальный кабінетъ, котрому дати бы три до чотири мѣсяцѣ часу приготовити новû выборы. Рістичь есть знову того погляду, щобы партію радикальну лишити въ спокою, абы она сама зъ себе розпала ся, а тымчасомъ порозумѣти ся зъ Пашичемъ або Савою Груичемъ, пôсля того, котрый зъ нихъ схоче реґентію приняти.

Новинки.

Львôвъ дня 18 Липня

— **Громадѣ Хомякôвка**, въ повѣтѣ коломыйскôмъ, удѣливъ Єго Вел. Цѣсарь 50 зр. запомоги на внутрѣшне уряджене школы.

— **Програму принятя Є. Вел. Цѣсаря** у Львовѣ уложено въ пятницю на засѣданю львôвскои Рады мѣскои, котра уконституовала ся въ комітетъ для принятя. Президентъ п. Мохнацкій предложивъ комітетови слѣдуючу програму, уложену въ головныхъ начеркахъ. Дня 31 серпня (въ середу) вôдбуде торжественный въѣздъ Монарха до мѣста. О скôлько звѣстно, того дня вôдвѣдае Є. Вел. Цѣсарь лишь Наид. Архикн. Леопольда Сальватора. На другій день, въ четверь 1 вересня выѣде Є. Вел. Цѣсарь о год. 6 зъ рана на маневры до Мшаны, а верне до Львова о 12 въ полудне, почôмъ зволить приняти депутаціи Властей. По полудни вôдвѣдае Є. Вел. Цѣсарь касарнѣ артилеріѣ, дôмъ инвалідôвъ и т. д. Вечеромъ буде въ честь Монарха походъ зô смолоскинами и кантата. Дня 2 вересня Є. Вел. Цѣсарь зволить вôдвѣдати декотрû новû будынки и заклады у Львовѣ. Вечеромъ вôдбуде ся равтъ въ палатѣ соймовôй и илюмінація мѣста. Для выконаня поодинокихъ точокъ програмы принятя подѣлила ся львôвска Рада мѣска на 5 комітетôвъ: декораційный, хороводовый, порядковый, кантатовый и кватерунковый, до котрыхъ вписують ся раднû на охотника. Уконституоване комітетôвъ наступить вô второкъ.

— **Приѣздъ Є. Вел. Цѣсаря**. Зъ достовѣрного жерела довѣдуємо ся, що Є. Вел. Цѣсарь приѣде до Львова не 31, а вже 30 серпня и выѣде дня 2 вересня. Вôдповѣдно до того буде очевидно змѣнена и програма, котру подаємо повысше.

— **Вôдъ Рады надзираючои „Днѣстра“** одержали мы въ суботу слѣдуючій комунікатъ, однакожь вже такъ пôзною порою, що зô взглядôвъ технічныхъ не могли мы єго вже того самого дня оголосити. „Выбрана на загальныхъ зборахъ Товариства взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“ Рада надзираюча, уконституовала ся на засѣданю, вôдбувшôмъ ся того самого дня въ той спосôбъ, що выбрала: Президентомъ п. Теофиля Бережницкого, ц. радника высшого Суду краєвого; віцепрезидентомъ о. Олексея Тороньского, ц. к. професора и радника конц.; директорами въ Рады надзираючои: дра Дамяна Савчака, члена Выдѣлу краєвого, и дра Стефана Федака, адвоката краєвого. — На засѣданю Рады надзираючои дня 15 липня 1892 заименованû: директоромъ завѣдуючимъ: дръ Антôнъ Горбачевскій, заступникомъ директора завѣдуючого: п. Іосифъ Ярембецкій. Позаякъ Товариство переводить теперь орґанізацію, проте взывае всѣхъ рефлектуючихъ на аґенціи, щобы зголосили ся якъ найскорше до дирекціѣ (на теперь: ул. Сикстуска, ч. 38).

— **Вôдъ выдѣлу „Рускои Бурсы“ въ Тернополи** одержали мы таке письмо: Позаякъ на зборахъ Рускои Бурсы тернопôльскои дня 15 липня, не явило ся достаточне число членôвъ, то выдѣлъ запрашае симъ всѣхъ Вп. членôвъ на другû загальнû зборы, котрû вôдбудуть ся дня 21 липня о 6 год. вечеромъ въ комнатахъ Рускои Бесѣды, въ тымъ заявленємъ, що зборы будуть уважати ся по мысли §. 25 статутôвъ повными, хочь бы бôльше число членôвъ не явило ся. — Годѣ до сеи оповѣстки не додати хочь бы коротенькои замѣтки. Недавно тому вôдбували ся въ Коломыи загальнû зборы „Школьнои помочи“ и на нихъ явило ся ледви кôлькохъ людей; въ Тернополи на зборахъ Рускои бурсы такъ само явило ся лишь кôлькохъ, а мы переконанû, що колибъ такъ рôвночасно вôдбувались зборы подôбныхъ институцій по другихъ мѣстахъ, то проявилось бы таке саме! Чи не соромъ то, що мы такъ байдужнû якъ разъ для тыхъ институцій, що мають забезпечити намъ нашу будучнôсть, що мають выховати молоде поколѣнє? Нарѣкаємо на всѣхъ и все, але самû навѣть тамъ не робимо нѣчого, де намъ нѣчо не стоить на перешкодѣ. Не зважаємо на то, що будемо то збирати, що посѣємо. Часъ бы покинути ту байдужнôсть!

— **Побôльшене посадъ при судахъ.** Wiener Ztg. доносить, що на основѣ Найвысшои постановы зъ дня 25 червня системізовано такû новû посады въ Галичинѣ: одного ведучого книги въ X-тôй клясѣ ранґи и двохъ канцелістôвъ и возьныхъ для суду повѣтового въ Стрыю; далше третю посаду канцеліста для суду повѣтового въ Березовѣ; вкôнци другу посаду канцеліста зъ такимъ самымъ уздôбненємъ для суду повѣтового въ Журавнѣ.

— **Испытъ зрѣлости** въ женьской семинаріи учительскôй у Львовѣ вôдбувъ ся въ дняхъ вôдъ 2 до 15 с. м. До него приступило 51 учениць закладу, а 36 привативстокъ. Зъ учениць закладу одержало 26 свѣдоцтво зрѣлости зъ вôдзначенємъ, 21 свѣдоцтво зрѣлости, 4 позволено поправити оденъ предметъ по феріяхъ. Зъ вôдзначенємъ вложили испытъ: Цецилія Бардахъ, Александра Бережаньска, Марія Драбикъ, Ядвига Філіпп, Єлена и Станіслава Гологорскû, Марія Ямрозикôвна, Марія и Наталія Юркевичѣвны, Иванна Карасѣньска, Єлена Кіслінберъ, Марія Ковачевска, Єлена Лишковна Ванда Мілеръ, Ольга, Назаревичь, Марія Плесняковна Гер-

---

роды, ажь наконець въ 1807 р. взяла его знову Россія и держить вже до нинѣ. Назва Баку походить мабуть вôдъ Персôвъ, котрû называли то мѣсто Бадкуба або Бадекубахъ, що значить „сховокъ вѣтрôвъ“. Арабы называли цѣлу околицю мѣста „рожевымъ раемъ“, мабуть вôдъ того, що тамъ росло колись богато цвѣтôвъ. Нинѣ тамъ не заносить не то запахомъ рожь, ало нѣякимъ, хиба вже здалека чути нафту, котрои тутъ бôльше якъ въ Америцѣ, а она становить таке богацтво, що нинѣ справедливо называють Баку и его околицю „россійскою Каліфорнією“.

Ще пятьдесять лѣтъ тому назадъ було Баку дуже нужденне мѣсточко. По серединѣ надъ берегомъ заливу стояло одна при другôй якихъ 800 нужденныхъ хатъ, зъ дахами помащеными земною смолою, а доокола нихъ ишовъ крѣпостный муръ. Лишь денеде пôднимали ся въ мѣстѣ мінареты або виднѣлись башнѣ вôдъ крѣпости. Въ хатахъ жило якихъ 4000 бѣдныхъ Персôвъ, Татарôвъ и Вôрменъ. На водѣ передъ мѣстомъ плавали поганû лодии транспортовû, що привозили зъ Астраханьску рыбу, або чорнû перскû судна. Персы привозили зъ Ґіляну и Мазендерану, провінцій надъ Каспійскимъ моремъ, овочѣ, рижь, шовкъ и бавовну, а забирали нафту, сôль, шафранъ, и товары зъ порцеляны и скла. Вôдповѣдно до того выглядали и базары — були то простû деревлянû буды, въ котрыхъ продавано рижь и овочѣ, чай и каву та выробы изъ скла и зелѣза. Въ декотрыхъ хатахъ працювали кравцѣ, шевцѣ та ковалѣ.

Такъ було майже ажь до 1879 р., коли промыслъ нафтовый почавъ въ Баку дуже скоро и незвычайно широко розвивати ся. Въ сѣмъ роцѣ жило вже въ Баку 15.600 людей, було 23 мошей, 3 православнû церкви, одна жидôвска божниця, 30 бань (лазень) и 20 шкôлъ. Нинѣ же мае Баку вже около 105.000 жителѣвъ, до порту заплывають великû и малû пароходы, а базары стали величезными торговицями, на котрû сходять ся люде зъ цѣлого свѣта, головно же репрезентанты народôвъ зъ Европы и Азіѣ.

Нинѣшне Баку складае ся зъ трохъ частей: старого азійского мѣста „старый гôродъ“, нового мѣста россійского, новый городъ, и зъ мѣста нафтового, званого „чорнымъ городомъ“.

Домы въ старôмъ гôродѣ подобають радше на хаты, суть низькû и безъ вôконъ до улиць. Вôкна выходять на подвôре а й тутъ ще суть па турецкій ладъ заслоненû густою решѣткою, въ котрôй однакожь есть одна часть, котру можна вôдсунути и выглянути крôзь вôкно. Въ хатахъ сихъ нема нѣ печей, нѣ лôжокъ, нѣ столôвъ; за то суть порозстелюванû ковры, стоять низькû софы (диваны) и подушки; замѣсть шафъ суть нижѣ въ стѣнахъ. Улицѣ въ старôмъ городѣ суть нехарнû и такъ вузкû, що по многихъ зъ нихъ не можна возомъ переѣхати. Впрочôмъ возôвъ, такихъ якъ у насъ, стали тутъ уживати доперва въ новѣйшихъ часахъ; давнѣйше ѣздилось тутъ лишь або на кони або возомъ на двохъ колесахъ званымъ „арба“. Улицѣ тутъ бувають звычайно пустû, повно въ нихъ смѣтя и болота; людей на нихъ не видко, лишь денеде бѣгають на пôвъ голû хлопцѣ або покажесь яка женщина заслонена вôдъ головы до ногъ, якъ бы убрана въ мѣшокъ, що й очей ѣй не видко. Мужчинъ въ день тутъ не побачите; они сидять на базарѣ въ своихъ крамахъ або въ старôмъ городѣ коло нафты, а нѣ, то занятû въ пристани. Чорный гôродъ не рôжнить ся нѣчимъ вôдъ магометаньскихъ мѣстъ въ Азіи, межи нимъ а Константинополемъ, Бакчісараємъ, Дамашкомъ, старымъ Казанемъ и т. д. нема нѣякои рôжницѣ — то кусень Азіѣ въ Баку.

Зовсѣмъ вже по европейски выглядае середина мѣста або такъ званый новый гôродъ. Домы тутъ невеликû и майже всѣ одноповерховû. Дахи суть тутъ майже всюды плоскû; ихъ роблять въ той спосôбъ, що майже рôвно зъ стѣнами ставлять стелю, пасыпують на ню грузи або пѣску, поливають останками зъ фабрикаціѣ нафты и убивають; маса та гусне, стае досыть тверда и по нѣй можна тогды ходити. Лишь денеде можна побачити домы зъ такими дахами, якъ у насъ покрытыми червоною бляхою. Въ серединѣ нового гôрода есть богато россійскихъ церковь, кôлька досыть лихихъ готелѣвъ, ґімназія институтъ для дѣвчатъ и т. д. До найкрасшихъ будынкôвъ належить тутъ будынокъ адміраліціѣ на полудневôмъ кôнци заливу, надъ моремъ, урядъ мытовый, касарня и варстаты. Рухъ въ сѣмъ мѣстѣ великій, якъ звычайно въ кождôмъ мѣстѣ, що положене надъ портомъ.

міна Райсъ, Марія Рукиръ, Ядвига Шартôвна, Ванда Сляска, Петронеля Терлецка, Стефанія Трідондані, Міна Васерôвна, Марія Вербицка, Марія Войцѣкъ и Ядвига Воляньска. Зъ добрымъ поступомъ зложили испытъ: Марія Арданôвна, Марія Аксентович, Левкадія Барановска, Маріа Барщиньска, Марія Бучиньска, Матильда Екеръ, Бронислава и Людмила Францовскû, Марія Ґасиньска, Казимира Гойска, Марія Новакôвна, Антовіна Опалкôвна, Єлена Шмідъ, Софія Шпінкъ, Фел. Штаркль, Казимира Стецевичѣвна, Иванна Щепаньска, Иванна Шендерович, Ема Валашкевичъ, Емілія Войтасевичъ и Марія Воляньска. Зъ приватныхъ учениць 4 дôстало свѣдоцтво зрѣлости въ вôдзначенемъ: Людвика Гайденрайхъ, Хае Остерзецеръ, Зофія Сафіръ и Файґе Шарфъ; а 21 дôстали свѣдоцтво зрѣлости: Антовіна Ванда Бесядзка, Марія Мъльвина Лютовска, Неті Харманъ, Камілія Хованець, Єлена Чарлиньска, Єлена Ґотфрідъ, Іосифа Германъ, Зофія и Марія Грегорович, Іосифа Анна Кочоровска, Марія Моссінґъ, Александра Елеонора Мошиньска, Зофія Мисловска, Левка Преславска, Аделя Ришка, Зофія Марія Рихильска, Казимира Треснёвска, Ванда Венцикъ, Бронислава Воляньска, Марія Войчиньска и Іосифа Заблоцка. Одинацять учениць дôстало поправку. Языкъ выкладовый рускій и польскій признано 34 ученицямъ закладу и 3 приватисткамъ, а языкъ выкладовый лишь польскій 13 ученицямъ закладу, а 22 приватисткамъ. Крôмъ того признано 43 ученицямъ закладу способнôсть до веденя городця, фреблѣвского, а всѣмъ, що зложили добре испитъ зрѣлости, способнôсть на учительки робôтъ жѣночихъ въ народныхъ звычайныхъ и выдѣловыхъ школахъ.

— **Двоженьство**. Людвикъ Октавъ Кречковскій, 38-лѣтній предпріемець дому комісового у Львовѣ оженивъ ся въ р. 1878 зъ Лонґіною Вандою Квятковскою, а сего року 14 мая оженивъ ся въ друге зъ Ядвигою Сетмаерôвною, котрôй не сказавъ, що вже мае одну жѣнку. Перше вѣнчане вôдбулось въ катедрѣ львôвскôй, а друге у Бернардинôвъ. Зъ першою жѣнкою старшою вôдъ него о чотири роки живъ вôнъ сѣмъ лѣтъ, а вôдтакъ она его покинула; пôзнѣйше лише видали ся вôдъ часу до часу. Она приняла посаду у ґр. Пініньского въ Грималовѣ. Въ три днѣ по другôмъ вѣнчаню донѣсъ хтось поліцій, що Кречковскій двѣ жѣнки мае и его увязнено. Минувшои пятницѣ вôдбулась въ тôй справѣ судова розправа. Кречковскій боронивъ ся тымъ, що вôнъ не знавъ нѣчого про свою жѣнку; думавъ, що она померла въ р. 1888 на тифъ. Свѣдокъ Винницкій зôзнавъ, що перша жѣнка обжалованого бажала ему найщаслившѣйшого житя зъ другою жѣнкою. Не помогла оборона дра Грека, що Кречковскій все те зробивъ лише зъ необачнои легкодушности та що въ р. 1878 бувъ вôнъ пôдъ кураторiею; — Кречковского таки засуджено на рôкъ тяжкои вязницѣ въ постомъ що тыждня.

— **Двомужна самоубійниця**. Въ соботу рано около 9 год. стало ся у Львовѣ на улици Баторого сензаційне самоубійство. Поліціянъ арештувавъ на ул. Кохановского якусь молоду жѣнку, котра не хотѣла ити пѣшки на поліцію и для того вôнъ мусѣвъ ажь взяти для неи фіякра. Арештована сѣвши до воза выймила бритву, котру мала при собѣ и зъ такимъ замахомъ пôдрѣзала собѣ въ одной хвили горло, що якъ кажуть, голова повисла лишь на куснику тѣла. Єѣ привезено до шпиталю вже неживу. Самоубійниця называла ся Марія Кравчикъ була служницею и мала двохъ мужѣвъ; она мабуть налякалась за то кары и вôдобрала собѣ житє. Кравчикъ вôддала ся була першій разъ у Львовѣ, але не жила зъ першимъ мужемъ. Опôсля выкрала метрику якôйсь дѣвчинѣ Маріи Малкевичѣвнôй и на пôдставѣ тои метрики вôддала ся другій разъ десь въ Краковѣ чи Вадовицяхъ. Малкевичѣвна донесла о крадежи метрики до поліціѣ а пôзнавши Кравчикову на улици казала єѣ арештувати. Кравчикова мала двацять и кôлька лѣтъ.

— **Смерть вôдъ грому**. Въ Неполокôвцяхъ на Буковинѣ дня 14 с. м. по полудни ударивъ грôмъ въ хату, въ одной комнатѣ убивъ жѣнку, перелетѣвъ до другои и тамъ поранивъ тяжко другу жѣнку, котра помалу прийшла до себе. Притôмъ запаливъ грôмъ хату, котру ледви удало ся пригасити и часть єѣ уратовати. — Пôдчасъ бурѣ убивъ грôмъ подругôвъ Лупулôвъ въ дорозѣ, коли вертали зъ Садагоры до Раранча. Грôмъ ударивъ въ возъ и забивъ такожь свиню, що на нѣмъ лежала.

— **Смѣлый обманець**. До селянина зъ Мосткôвъ, Мих. Врублевского, коли йшовъ улицею Замарстинôвскою, приступивъ въ пятницю рано якійсь незнакомый чоловѣкъ и зачавъ зъ нимъ розмову. Мѣжь иншимъ спытавъ, чи В. мае при собѣ дрôбнû грошѣ. Той каже, що мае. Зачали числити, начислили 43 зр. Незнакомый чоловѣкъ взявъ грошѣ въ руку и казавъ Врублевскому ити за собою, а грошѣ заразъ ему зверне. Минули кôлька улиць, ажь наразъ злодѣй якъ чкурне въ якусь каменицю, тôлько его й видавъ Врублевскій, котрый, видко, мусить бути дуже недогадливымъ. Поліція слѣдить теперь дуже пильно за тымъ смѣлымъ обманцемъ.

— **П. Антôнъ Глодзиньскій**, укôнченый богословъ, звѣстный нашимъ читателямъ изъ своихъ праць помѣщуваныхъ минувшого року въ части господарскôй, зложивъ минувшого тыждня въ вôдзначенемъ державный учительскій испытъ зъ науки сельского господарства передъ испытовою комісією въ Дублянахъ.

— **Змѣна властителѣвъ**. Дръ Юліянъ и Генрихъ Дорнбахъ зô Львова купили вôдъ ґр. Тад. Дѣдушицкого добра Токи, положенû въ повѣтѣ збаражскôмъ.

— **Другій испытъ державный** на выдѣлѣ будовы машинъ въ ц. к. Політехницѣ львôвскôй зложили Иванъ Миронъ, родомъ зъ Залуквы и Маріянъ Равскій зô Львова.

— **На шляху зелѣзничôмъ** межи Хировомъ а Старявою переѣхала льокомотива доворника шляху Ґензолка. Слѣдство веде ся.

✝ Посмертнû вѣсти.

Померли. Въ Коломыи, Самуилъ Стефановичь бувшій властитель бôльшои посѣлости, проживши 104, лѣтъ; Адольфъ Штаберъ, лѣкарь, въ 58-ôмъ роцѣ житя; — у Львовѣ, Володиславъ Папара, бувшій властитель бôльшои посѣлости, въ 84-ôмъ роцѣ житя; дръ Антôнъ Жмиявскій, оденъ въ найстаршихъ адвокатôвъ львôвскихъ, въ 82 роцѣ житя.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 18 липня. Король румуньскій зъ наслѣдникомъ престола переѣхали вчера черезъ Вѣдень до Монахова.

Петербургъ 18 липня. Въ Казани померло изъ 6 недужихъ на холеру привезеныхъ изъ сторôнъ, де ширить ся пошесть — 5. Въ самôмъ Ростовѣ занедужало на холеру 48 людей; въ Азовѣ занедужало 80 а померло 18.

Лондонъ 18 липня. Доси выбрано 310 правительственныхъ а 342 опозиційныхъ кандидатôвъ.

Оломуцъ 18 липня. Въ присутности президента краю и при участи представителѣвъ всѣхъ частей коронныхъ краѣвъ Моравы и Шлеска, вôдкрывъ радникъ Намѣстництва, Янушка, въ заступствѣ протектора, Є. Выс. Архікн. Оттона, выставу промыслову.

Лондонъ 18 липня. Розôйшлась чутка, що на островѣ Санґі, межи Целебесомъ а Мінданао (островы молюцкû), наставъ вульканічный выбухъ, котрый рознѣсъ цѣлый островъ. Мало згинути 12.000 людей.

Софія 18 липня. Нинѣ мае бути оголошеный вырокъ на убійниковъ Белчева.

Катанія 18 липня. Выбухъ на Етнѣ зменшивъ ся. Лява залила доси кôлька домôвъ и оденъ лѣсокъ каштановый. На Етнѣ утворили ся двѣ новû горы на 250 метрôвъ высокû.

Парижь 18 липня. На пирѣ зъ нагоды сотыхъ роковинъ прилученя Сабавдіѣ до Франціѣ явило ся 200 осôбъ а мѣжь ними и кôлькохъ міністрôвъ. Президентъ Флъоке сказавъ при сѣй нагодѣ. Досвѣдъ учить, що історія мстить ся; коли отже того сподѣваемо ся, то треба то прилагодити, треба умѣти на то собѣ заслужити.

Розкладъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

(важный вôдъ 1 мая с. р.)

Вôдходять:	Курєръ		Особовый			Мѣшаный
До Кракова	3 07	10·41	5·26	11·01	7·56	—
„ Пôдволочискъ зъ Пôдз.	3·10	—	10.02	10·52	—	—
(зъ голов. двор.) . .	2·58	—	9·41	10·26	—	—
„ Черновецъ	6·36	—	9·56	3·22	10·56	—
„ Стрыя	—	—	6·16	10·21	7·41	—
„ Белзця	—	—	9·51	—	—	—
„ Сокаля	—	—	—	—	—	7·36
„ Зымнои Воды . . .	—	—	4·36	—	—	—
Приходять:	**Курєръ**		**Особовый**			**Мѣшан.**
Зъ Кракова	6·01	2·50	9·01	6·46	9·32	—
„ Пôдволоч. на Пôдзам.	—	2·45	9·17	6·55	—	—
„ (на гол. двор). . . .	—	2·57	9·40	7·21	—	—
„ Черновецъ	10·09	—	7·56	1.42	7·06	—
„ Стрыя	—	—	1·41	9·16	2·35	—
„ Белзця	—	—	4·48	—	—	—
„ Сокаля	—	—	—	—	—	8·32

Часъ львôвскій; рôзниця вôдъ середно-европейского (зелѣзничого) о 35 мінутъ: на зелѣзницяхъ 12 год., у Львовѣ 12 и 35 мін. Цифры товстû и пôдчеркненû мінуты означають часъ нôчный вôдъ 6 год. вечеромъ до 5 год. 59 мін. рано.

Одвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій

Третя часть мѣста то „чорный городъ", то мѣсце фабрикаціѣ чистои нафты або, якъ въ Россіи кажуть, — „керасіны". Тутъ не добувають нафты але она тече рурами ажъ зъ Балахановъ, мѣсцевости положенои на якихъ 11 кільометрôвъ вôдъ Баку. Тутъ стоить одна фабрика коло другои. Кожда зъ нихъ мае великій просторъ, обведеный въ чотироугольникъ вôдъ саджѣ и нафтовои ропы та всѣлякихъ вôдпадкôвъ зовсѣмъ чорными мурами. Тѣ фабрики творять мѣжь собою широкû улицѣ, що не перетинають ся простовисно, подôбно якъ въ великихъ мѣстахъ американьскихъ. Мѣжь поодинокими фабриками суть свободнû просторы, котрыми вють ся спусты, а до тыхъ стѣкають зъ фабрикъ всѣлякû непотрѣбнû вôдпады и останки; сюды идуть такожь всѣлякои грубости руры. Всюды видко бôльшій и меншій калужѣ зъ якогось чорного и червоно жовтого густого плыну; однû суть до половины чорнû, другû до половины жовтû въ иншихъ есть сподомъ вода, а зъ верха густа, чорна ропа нафтова.

Чорне мѣсто можна бы такъ само назвати и зелѣзнымъ бо въ кождôй фабрицѣ стоять величезнû зелѣзнû, цистерны або резервоары, котрû зъ далека выглядають якъ круглû домы або башнѣ зъ низькими стôжковатими крышами. Зъ помежи безчисленного майже множества такихъ зелѣзныхъ „домôвъ" пôднимае ся простѣсенько въ гору цѣлый лѣсъ круглавыхъ и гранчастыхъ коминôвъ, чорныхъ якъ нôчь, що сопуть якъ Везувъ и выпускають зъ себе густû клубы дыму та выкидають искры.

Паровû трамваѣ привозять тутъ людей и цѣлû поѣзды такъ званыхъ цистерновыхъ (котловыхъ) ваґонôвъ на ропу и нафту. Зô всѣхъ сторôнъ чути гуркôтъ колѣсъ, шумъ пары и свистъ вентілѣвъ, а воздухъ переповненый сопухомъ нафтовымъ и дымомъ. Вечеромъ освѣтлюють цѣлый чорный городъ електричнымъ свѣтломъ, середъ котрого цѣлый городъ зъ своими цистернами та коминами набирае якогось чародѣйного виду. Мешкальныхъ домôвъ тутъ нема, хиба лишь денеде есть якась канцелярія, коршма або крамъ зъ тютюномъ. На всходѣ вôдъ чорного мѣста есть ще такъ зване „бѣле мѣсто" — то домы нафтовыхъ богатирôвъ, котрыхъ королемъ есть Шведъ Нобель, що мешкае въ своѣй віллѣ, званôй „Villa Petrolea".

(Дальше буде).

Инсераты („оповѣщеня приватнѣ") якъ для „Народнои Часописи" такъ также для „Ґазеты Львôвскои" принимае лишь „Бюро Дневникôвъ" Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де также знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.